

Anti-pestprotocol

GBS de Horizon Hoogland

Besproken in team:	
Akkoord MR:	

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Pesten op school	4
Plagen of pesten?	4
Het grote zwijgen	4
Hoe pesten werkt	4
Drie rollen	5
De pester	5
Het gepeste kind	6
De meelopers en andere kinderen	6
Hoe kinderen pesten	7
Signaleren pestgedrag	7
Primaire signalen schoolsituatie	8
Secundaire signalen schoolsituatie	8
Primaire signalen thuisituatie	8
Secundaire signalen thuisituatie	8
Algemene signalen	8
Melden van pestgedrag	9
Stappenplan tegen pesten	9
De vijfsporenaanpak	9
Uiteindelijke consequenties	11
Sanctiebeleid van de school	11
Tijdelijke plaatsing buiten de groep	11
Time-out	11
Schorsing	11
Verwijdering van een leerling	11
Digitaal pestgedrag	12
Inleiding	12
Preventief	12
Curatief	12
Gesprek met de gepeste leerling	12
Gesprek met de dader(s)	13
Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen	13
Hulp	13

Inleiding

Voor je ligt het anti-pestprotocol van De Horizon in Hoogland. Dit protocol vloeit voort uit ons pedagogisch beleid en onze afspraken over sociale veiligheid. We vinden het belangrijk dat we een duidelijke aanpak hebben op hoe we omgaan met pestgedrag. Daar helpt dit protocol ons bij.

Pesten komt helaas voor in alle delen van de samenleving. Ook bij ons op school. Vanuit onze christelijke levensovertuiging vinden we dat het niet thuishoort in onze school, en daarom willen we onze leerlingen helpen om pesten te voorkomen en te bestrijden.

Onze aanpak is gebaseerd op de vijfsporenaanpak van [Bob van der Meer](#), in combinatie met de Kanjertraining, met de volgende uitgangspunten:

1. We willen te vertrouwen zijn;
2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen;
3. We geven het goede voorbeeld.

Vanuit deze uitgangspunten geven we actief vorm aan onze anti-pestaanpak, zodat onze leerlingen zich in een veilige en geborgen omgeving kunnen ontwikkelen.

Hoogland, 21 september 2020

Pesten op school

Plagen of pesten?

Iemand van zijn fiets aftrekken: dat kan plagen zijn. Maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Door elkaar te plagen leren kinderen om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten is wel bedreigend. En het gebeurt niet zomaar een keer, maar iedere dag weer, soms een jaar of langer achter elkaar.

Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende manier. De pestkop misbruikt zijn macht: het slachtoffer wordt geslagen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop, dit zijn de meelopers.

Naast deze openlijke vormen van pesten komen ook vormen van pesten voor die niet zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld als een kind altijd wordt buitengesloten, nooit ergens aan mee mag doen, op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

Het grote zwijgen

Pesten is een groot probleem voor kinderen, vooral voor de kinderen die zelf worden gepest. Toch beginnen veel kinderen er thuis niet over.

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Een gepest kind is geen populair kind en dat hadden haar/zijn vader en moeder wél graag gewild. Dat voelt een kind haarscherp aan. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van de pestkop of met de leerkracht op school! Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger.

Ook kinderen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg hun gepest voor het slachtoffer is: 'Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schooltas?' is hun redenering.

Daarnaast willen veel pestende kinderen de machtspositie die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen. Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere kinderen, maar hoe moet dat dan?

De meeste kinderen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. En iedere dag zien ze hoe erg dat is. Veel kinderen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen. Er zijn ook kinderen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten.

Hoe pesten werkt

Bij pesten zijn drie rollen te onderscheiden. Er zijn kinderen die andere kinderen pesten, er zijn kinderen die gepest worden en er zijn kinderen die niet direct bij het pesten betrokken zijn.

Kinderen beginnen met pesten om allerlei redenen. Het kan zijn dat ze indruk willen maken op andere kinderen, het kan ook zijn dat ze niet weten hoe ze op een positieve manier contact kunnen leggen. Pesten kan beginnen als een spelletje, als iets dat leuk is om te doen. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt haar of hem niet om terug te plagen, een grapje te maken of onverschillig te blijven. Het kind reageert angstig en gaat soms huilen.

Het pestende kind merkt dat het succes heeft en dat smaakt naar meer. Bewonderd door andere kinderen gaat zij of hij door met uitschelden, afpakken of schoppen. Door het pesten versterkt het kind zijn of haar plaats in de klas of het vriendengroepje. Na een tijdje wordt het een gewoonte om het slachtoffer te pesten zodra de gelegenheid zich voordoet.

Meestal hebben de pestende kinderen niet in de gaten hoe afschuwelijk het pesten is voor het gepeste kind. Terwijl het gepeste kind vreselijk bang is voor de pauze of niet op straat durft te gaan, ziet de pester het nog steeds als een lolletje.

Ook kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, spelen een rol. Doordat zij de gepeste kinderen niet steunen of de pester stoppen, kunnen de pesters vrijelijk hun gang gaan. Vaak versterken zij het succes van de pestende kinderen door op een afstandje toe te kijken en te lachen om wat er gebeurt.

Pesten heeft veel te maken met de verhoudingen binnen een groep. Daarom is het niet eenvoudig om er een eind aan te maken. Als de leerkracht schelden verbiedt, zoeken de kinderen andere manieren en andere momenten om te pesten.

Aanpakken van het pestprobleem betekent meer dan verbieden alleen. Kinderen moeten leren om met elkaar om te gaan zonder de ander wezenlijk te kwetsen. Volwassenen (leerkrachten, begeleiders van clubs, ouders) kunnen hen daarbij helpen, bijvoorbeeld door samen met de kinderen oplossingen te zoeken en door duidelijke grenzen te trekken.

Drie rollen

De pester

Kinderen die pesten zijn vaak de sterksten uit de groep. Ze gedragen zich agressiever en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Meestal doen ze ook agressief ten opzichte van volwassenen: de trainer, leerkracht of hun ouders.

Pesters lijken populair in een groep, maar zijn het uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Via pesten lukt ze dat het makkelijkst: ze krijgen andere kinderen mee bij het te pakken nemen van een slachtoffer. En wie mee doet, loopt minder kans zelf slachtoffer te worden.

Pesters komen vaak heel zelfverzekerd over. Ze nemen het initiatief om de regels te overtreden, verzinnen hoe ze andere kinderen en volwassenen dwars kunnen zitten. Ze zijn er vaak goed in zichzelf 'uit de problemen te praten'. Doorgaans voelen ze zich niet schuldig dat ze pesten, vooral als ze met een groepje zijn. Het slachtoffer zien ze als een stommeling die 'erom vraagt gepest te worden'.

Soms is een pestkop een kind dat in een andere situatie zelf gepest werd. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in de zwemclub of op een andere school agressief gaan opstellen. Er lijken meer pestende jongens dan meisjes te zijn, maar waarschijnlijk is dat maar schijn. Meisjes pesten vaker op een subtiele manier. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Waarschijnlijk wordt er door meisjes ook meer in kleine groepjes gepest. Uit onderzoek is minder bekend over pestende meisjes dan van jongens.

Een pestend kind dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de enige manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten. Pesters kunnen lang last ondervinden van hun agressieve gedrag ten opzichte van anderen. Ze hebben bijvoorbeeld vaak moeite om vrienden te maken of te houden. Het tegengaan van pesten is daarom niet alleen van belang voor de slachtoffers. Het is ook goed voor de pesters, om hun kansen op een normale ontwikkeling zo groot mogelijk te maken.

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan andere kinderen. Dat kan met hun uiterlijk samenhangen, maar veel vaker heeft het te maken met hun gedrag, hun gevoelens en de manier waarop ze zich uiten. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze zijn lid van een actiegroep en niet van een hobbyclub (of andersom). Ze spelen accordeon en geen viool (of andersom). Ze zijn majorette en zitten niet op ballet (of andersom). Hun ouders zijn gewoon getrouwd en niet gescheiden (of andersom). Ze zijn goed in rekenen of juist niet. Aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden als die andere kinderen daar de kans voor krijgen.

Veel kinderen die worden gepest hebben moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestkoppen. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven niks te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het pesten.

Pesters hebben snel in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan het huilen te brengen zijn. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben geen vrienden om op straat te spelen, geen vast clubje in de klas. Soms kunnen ze beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen meestal niet tot de sterksten van de groep. Ze zijn vaak onhandig in spel en sport.

De meelopers en andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommigen kijken alleen toe, anderen doen af en toe mee. Dit zijn de meelopers. Er zijn kinderen die niet merken dat er gepest wordt of ze willen het niet weten. Meelopers zijn vaak bang om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat ze stoer gedrag interessant vinden en denken daardoor populair in een groep te worden. Meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen houden.

Doordat deze kinderen meepesten met een groep, voelen ze zich niet zo erg verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt uitgericht. Hoewel deze kinderen geen actieve rol spelen bij het pesten, zijn zij medebepalend voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de instemming van de toeschouwers. Als andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen dat hij moet ophouden, verandert de situatie aanzienlijk. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend.

Het helpt als kinderen die minder betrokken zijn bij het pesten zelf, de leerkracht inlichten. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn emotioneel bij het onderwerp betrokken. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Vaak vinden de kinderen het heel vervelend dat er wordt gepest op school, maar willen ze ook niet als enige voor het gepeste kind opkomen. Ouders kunnen hun kinderen dan adviseren om er met vriendjes of vriendinnetjes over te praten. Misschien durven ze samen iets te ondernemen naar de pesters of de leerkracht.

Hoe kinderen pesten

Met woorden:

- Vernederen: Hou jij onze handschoenen maar even vast, dat is toch het enige dat jij kunt.
- Schelden: Viezerik, vuurtoren, schele.
- Dreigen: Je vertelt het niet aan de meester, want dan pakken we je straks.
- Belachelijk maken, uitlachen.
- Kinderen niet bij hun eigen naam noemen maar altijd bij een bijnaam.
- Gemene briefjes schrijven.

Lichamelijk:

- Trekken aan kleding, duwen, sjoeren.
- Schoppen en slaan.
- Krabben, bijten en haren trekken.
- Met wapens: messen, stokken.

Door achtervolging enz.:

- Achterna lopen, opjagen.
- In de val laten lopen, klem zetten.
- Opsluiten.

Door uitsluiting:

- Doodzwijgen: niet reageren op wat het kind doet of zegt, niet tegen hem/haar praten.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Door stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van kledingstukken en andere spullen.
- Beschadigen van spullen: kliederen op boeken, schoppen en gooien met een schoeltas, banden lek steken.

Door afpersing:

- Dwingen om geld of spullen af te geven.
- Dwingen om iets voor de pesters te doen: geld of snoep meenemen, een klus opknappen.

Signaleren pestgedrag

Kinderen die gepest worden zenden signalen uit, zowel op school als thuis. Deze signalen zijn

onder te verdelen in primaire en secundaire signalen. Met primaire signalen worden die signalen bedoeld die direct en duidelijk verbonden zijn met het pestprobleem. Secundaire signalen duiden ook vaak op zo'n situatie, maar minder rechtstreeks.

Primaire signalen schoolsituatie

De volgende signalen zijn primaire signalen die slachtoffers op school kunnen vertonen. Ze worden (herhaaldelijk) op een gemene manier gepest, uitgescholden, bespot, gekleineerd, belachelijk gemaakt, vernederd, bedreigd, gecommandeerd, overheerst of onderworpen. Klasgenoten steken de draak met hen en lachen hen op een spottende en onvriendelijke manier uit. Ze worden lastiggevallen, weggeduwd, gestoten, gestompt, geslagen, geschopt en ze zijn niet in staat zichzelf adequaat te verdedigen. Ze zijn betrokken bij 'twisten' of 'ruzies' waarin ze zich totaal niet kunnen verdedigen en waaruit ze soms huilend proberen te ontsnappen. Hun boeken, geld of andere eigendommen worden beschadigd of slingeren rond. Ze hebben blauwe plekken, verwondingen, sneeën, schrammen of gescheurde kleding die ze niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben, én ze hebben enkele kenmerken zoals die onder algemene kenmerken benoemd staan.

Secundaire signalen schoolsituatie

De signalen hieronder zijn secundaire signalen, uitgezonden door slachtoffers op school. Ze zijn (vaak) alleen en ze worden uitgesloten door de klas tijdens pauzes. Ze lijken geen enkele goede vriend in de klas te hebben. Ze worden als een van de laatsten gekozen bij het samenstellen van een team. Ze proberen in de pauze dicht bij de leerkracht of andere volwassenen te blijven. Ze vinden het erg moeilijk hardop te praten in de klas en geven een angstige en onzekere indruk. Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit. Ze tonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Primaire signalen thuissituatie

De volgende signalen zijn primaire signalen, thuis uitgezonden door slachtoffers. Ze komen uit school met gescheurde kleren, met beschadigde boeken, en ze hebben kenmerken zoals die bij algemene kenmerken zijn beschreven. Ze hebben blauwe plekken, verwondingen, sneeën, schrammen, die ze niet op een normale manier opgelopen kunnen hebben, en ze hebben enkele algemene kenmerken.

Secundaire signalen thuissituatie

Secundaire signalen, thuis uitgezonden door slachtoffers van pestgedrag, zijn de volgende. Ze brengen na school geen klasgenoten of andere leeftijdsgenoten mee naar huis. Ze komen zelden bij klasgenoten thuis en spelen zelden met klasgenoten. Ze hebben geen enkele goede vriend met wie ze hun vrije tijd doorbrengen, bijvoorbeeld spelen, winkelen, sporten en muziek, kletsen aan de telefoon. Ze worden zelden of nooit uitgenodigd voor feestjes en zijn ook niet geïnteresseerd in het zelf geven van feestjes, omdat ze verwachten dat niemand wil komen. Ze zijn bang of hebben weerzin om 's ochtends naar school te gaan: ze hebben een slechte eetlust en vooral 's ochtends vaak hoofd- en maagpijn. Ze kiezen een ongebruikelijk traject om naar school en naar huis te gaan. Ze slapen rusteloos, met nachtmerries, en huilen in hun slaap. Ze verliezen de belangstelling voor hun schoolwerk en halen lagere cijfers dan voorheen. Ze zien er bang, verdrietig of neerslachtig uit of vertonen onverwachte stemmingswisselingen met opvlieters en plotselinge driftbuien. Ze vragen of stelen geld om de pestkoppen te gerieven.

Algemene signalen

Naast bovengenoemde primaire en secundaire kenmerken blijken slachtoffers van pestgedrag ook vaak te voldoen aan onderstaande algemene kenmerken. Ze zijn fysiek zwakker dan hun leeftijdsgenoten, hetgeen met name voor jongens geldt. Ze zijn lichamelijk overdreven voorzichtig, bang

voor pijn of bang om zichzelf te bezeren, onhandig tijdens spel, sport en vechten. Ze hebben een slechte lichamelijke coördinatie, hetgeen met name voor jongens geldt. Ze zijn behoedzaam, gevoelig, stil, teruggetrokken, misschien passief, onderdanig en verlegen, maar makkelijk aan het huilen te brengen. Ze zijn angstig, onzeker van zichzelf, ongelukkig en bedroefd, hebben een negatief beeld van zichzelf. Op een of andere manier wekken ze bij andere mensen de indruk dat zij zich waardeloze en ongeschikte personen voelen die niets terug zullen doen als ze aangevallen of beledigd worden. Ze zijn 'makkelijke prooien'. Ze kunnen onder leeftijdsgenoten moeilijk voor zichzelf opkomen, noch fysiek, noch verbaal, noch anderszins; ze zijn meestal niet agressief, lastig of uitdagend. Ze kunnen vaak beter opschieten met volwassenen (ouders, leerkrachten) dan met leeftijdgenoten.

Melden van pestgedrag

Wanneer kinderen worden gepest kunnen ze dat op school melden bij:

- De **leerkracht**. Deze meldt dit bij de Intern Begeleider (IB). Samen dragen ze zorg voor de vijfsporenaanpak. De schoolleider wordt op de hoogte gehouden door de IB'er(s) tijdens het ondersteuningsoverleg.
- De **vertrouwenspersoon** van de school. Deze neemt contact op met de leerling en overlegt met de leerling hoe de vijfsporenaanpak in werking wordt gezet.

Stappenplan tegen pesten

Er wordt in de groepen preventief gewerkt. De mogelijkheden daarvoor zijn hierboven al genoemd. Wanneer pesten toch voorkomt, wordt er via de vijfsporenaanpak gehandeld.

De vijfsporenaanpak

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen;
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind werken aan oplossingen;
- Zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

Steun bieden aan het kind dat pest:

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent;
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden;
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij;
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De basisschool steunen bij het aanpakken van het pesten:

- De leerkrachten en de rest van de schoolorganisatie informatie geven over pesten als algemeen verschijnsel en over het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- Werken aan het tot stand brengen van een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

De ouders steunen:

- Informatie geven over hoe school met pesten omgaat;
- Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen;
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt;
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken;
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Uiteindelijke consequenties

Sanctiebeleid van de school

Wanneer bovenstaande de veiligheid van de leerlingen niet waarborgt, die nodig is voor een goed leefklimaat op school, wordt het sanctiebeleid ingezet. Dit sanctiebeleid is geformuleerd in het protocol 'Schorsing en verwijdering van leerlingen'. Dit beleid kent de volgende hoofdpunten:

Tijdelijke plaatsing buiten de groep

Het kan voorkomen dat een leerling voor korte of langere tijd enige lessen niet kan of mag volgen. Dat kan zijn vanwege een conflict met een leerkracht of ter voorkoming van problemen. Zo kan het zijn dat de leerling tijdelijk even de klas uit moet, zich moet melden bij de directeur, collega leerkracht of de IB-er. Er wordt gekeken welke hulp er nodig is om de leerlingen weer de normale lessen te laten volgen.

Time-out

Een ernstig incident, bij langdurig wangedrag of andere ernstige problemen, leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

Schorsing

Wanneer er sprake is van een ernstige verstoring van de rust of veiligheid op een school door een leerling kan op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs de toegang tijdelijk worden ontzegd (schorsing).

Verwijdering van een leerling

Bij geen verbetering of bereidwilligheid kan worden overgegaan tot de procedure van verwijdering van de leerling.

Het anti-pestprotocol is er altijd op gericht om deze consequenties te voorkomen.

Digitaal pestgedrag

Een bijzondere vorm van pestgedrag is digitaal pesten. In een wereld waarin kinderen in toenemende mate toegang hebben tot digitale middelen, is het van belang dat we een protocol hebben om digitaal pestgedrag te voorkomen, te signaleren en tegen te gaan. Op internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak met ouders en is ook opgenomen in ons ict-beleid.

Inleiding

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Op internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Daarom is een protocol van belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak met ouders.

Preventief

Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's of social media, of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde. Informatie hierover is te vinden op diverse websites, die verderop in het protocol worden genoemd.

Curatief

Signalen betreffende digitaal pesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van digitaal pesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s) Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt;
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt;
- zich probeert in te leven in de leerling;
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen;
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en te verwijderen wanneer het om pesten via communicatie-apps of sociale media. Voordat de leerling dit doet moet deze de gesprekken uitprinten die hij/zij heeft gevoerd met de pester. Deze gesprekken kunnen mogelijk als bewijsmateriaal dienen;
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.
- Opsporen van de dader(s). Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren (via logs of screenshots). In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Wanneer het pesten op school gebeurt, kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/achterhaald. De stijl van het

bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen. Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen.

Zorg ervoor dat er een goed anti-pestbeleid is en dat leerkrachten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed anti-pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Bespreek dit in het team en met de directie.

Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- Vertel ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is;
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden;
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen
- Verwijs de ouders/verzorgers voor meer informatie naar bijvoorbeeld:
 - pestweb.nl. Zij kunnen antwoord geven op vragen van ouders/ verzorgers.
 - mediawijsheid.nl (voor ouders) en hoezomediawijs.nl (voor kinderen/jongeren)

Hulp

Er zijn veel instanties die de school kunnen helpen bij een effectieve anti-pestaanpak. Kijk hiervoor op <https://www.mediawijzer.net/>